

Més de 400 quilòmetres a la recerca d'aqüeductes romans

Un projecte de l'ICAC, amb Jordi López al capdavant, localitza i cartografia els diversos trams dels aqüeductes de la Tàrraco romana

Una imatge de Jordi López | Cedida per l'ICAC

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (**ICAC**) va rebre recentment el **Premi Tàrraco**, en reconeixement del projecte de recerca que ha realitzat sobre els aqüeductes romans de Tàrraco. L'objectiu era trobar, descriure i cartografiar de forma detallada tots els trams visibles d'aquestes infraestructures romanes.

En total s'han resseguit prop de 120 quilòmetres de recorregut, després de caminar-ne aproximadament més de 400 per a la seva localització per camps de conreu, erms i boscos. El projecte ha estat liderat per **Jordi López**, el qual explica que els **aqüeductes** són infraestructures romanes que a Tarragona es coneixen més aviat poc?. Tal és el desconeixement que, segons López, en els darrers 50 anys se n'han destruït molts trossos.

L'arqueòleg defineix tots aquests mesos de feina com ?fonamentalment un treball de camp?, que ha consistit a recórrer **grans franges de terreny** a la recerca ?dels petits fragments que han sobreviscut durant aquests 2.000 anys?. A més, amb l'afegit que molts d'ells es troben amagats entre la vegetació. En total han detectat diversos aqüeductes que s'han pogut identificar a mesura que es desenvolupava la investigació.

Un primer, d'època republicana, que té uns 18 quilòmetres que neix a **Puigdelfí**, agafant l'aigua del Francolí. El segon va de **Puigpelat** a Tarragona i té 30 quilòmetres, un altre que connecta amb aquest, d'uns 20 quilòmetres que pren l'aigua del Gaià al **Pont d'Armentera** i, finalment, una quarta conducció, de 23 quilòmetres de recorregut, que agafa aigua del **Torrent de la Fonollosa**, ja tocant al Francolí, i del qual forma part el Pont de les Ferreres.

La importància dels aqüeductes rurals

En total, doncs, uns 90 quilòmetres als que cal sumar almenys 30 més d'aqüeductes rurals que s'han començat a treballar. Portaven aigua a vil·les de l'entorn, com **els Munts o Centelles**. Fruit d'aquesta recerca han identificat prop de 150 fragments a la vista. Posteriorment, l'equip, amb Jordi López al capdavant, va dur a terme excavacions arqueològiques en diferents punts dels aqüeductes, situats en els termes municipals del Pont d'Armentera, Aiguamúrcia, Vila-rodona, Puigpelat, Vallmoll, els Pallaresos, el Catllar i Tarragona.

López remarca que, malgrat ser un monument poc vistós, es tracta d'una **infraestructura bàsica**, ja que sense aigua no hi ha vida en una ciutat?. Es tracta de conduccions d'aigua, sèquies fetes de pedra amb morter de calç. Sovint tenen una cobertura plana amb lloses i d'altres són amb forma de la volta, de manera que s'hi podia caminar per l'interior. Des de l'ICAC ho defineixen com ?obres mestres? en el sentit que ?parlem d'infraestructures d'enginyeria que necessitaven d'un càlcul molt precís?.

Una imatge dels treballs Foto: Cedida per l'ICAC

Cal tenir en compte que **l'aigua havia de baixar per ?gravetat**, amb un pendent constant i determinat fins a arribar en un punt concret de la ciutat?. La construcció dels aqüeductes a la Tàrraco romana va tenir un gran impacte en el fet de ?possibilitar la vida a la ciutat?, tal com detalla López, qui afegeix que en aquells moments ?tenia infraestructures que requerien de molta aigua, com termes o nimfeus?. Malgrat tot, les canalitzacions no sorgeixen des d'un inici, ja que la fundació de Tàrraco va ser militar en el seu origen. En aquest sentit, és molt probable que les primeres tropes militars ?consumissin aigua dolça provinent del riu i de les surgències naturals del

---

mateix turó?.

Coincidint amb el **21è aniversari de la Declaració del Patrimoni** Mundial del Conjunt de Tàrraco, l'Ajuntament va concedir l'11è Premi Tàrraco a l'ICAC. ?Ha significat un reconeixement a molt temps d'una feina anònima i de poc soroll, què ha comportat un gran esforç físic, caminant per llocs de vegades inaccessibles, amb caigudes, topades amb senglars, etcètera?, explica Jordi López.

Medalles inèdites de Santa Tecla

D'altra banda, l'ICAC també ha posat el seu gra de sorra en la celebració del **700 aniversari de l'arribada de la relíquia de Santa Tecla**. Jordi López va donar a conèixer el passat setembre dues medalles relacionades amb la patrona de la ciutat i que fins ara eren inèdites. Es troben conservades en col·leccions particulars i només se'n coneix un exemplar de cadascuna. La primera medalla, de llautó, es creu que es va emetre, tal com explica López, al segle XVIII ?per commemorar la inauguració de la capella de Santa Tecla de la Catedral?.

La segona, de plata, va ser una ofrena que va fer la ciutat de Tarragona a la cobla de Castelló d'Empúries amb motiu de les festes patronals de Santa Tecla de l'any 1881. Curiosament, la va adquirir el mateix Jordi López per Internet. Posteriorment, va iniciar la recerca i va trobar-ne referències ?a la premsa de l'època?.

Una imatge de les medalles Foto: Cedida per l'ICAC

Article de Josep Gallofré publicat al Tgnblog.